

احکام ضامن شدن

احکام ضامن شدن

۲۳۱۰ اگر انسان بخواهد ضامن شود که بدهی کسی را بدهد، ضامن شدن او در صورتی صحیح است که به هر لفظی اگر چه عربی نباشد به طلبکار بگوید: که من ضامن شده ام طلب تو را بدهم، و طلبکار هم رضایت خود را بفهماند ولی راضی بودن بدهکار شرط نیست.

۲۳۱۱ ضامن و طلبکار باید مکلف و عاقل باشند و کسی هم آنها را مجبور نکرده باشد و نیز باید در حال بالغ شدن سفیه نباشد که مال خود را در کارهای بیهوده مصرف کنند ولی اگر بعد از بالغ شدن سفیه شده باشند و حاکم شرع آنان را از تصرف جلوگیری نکرده باشد، اشکال ندارد و کسی که به واسطه ورشکستگی حاکم شرع او را از تصرف در اموالش جلوگیری کرده بابت طلبی که دارد دیگری نمی تواند ضامن او شود.

۲۳۱۲ هرگاه برای ضامن شدن خودش شرطی قرار دهد، مثلاً بگوید: "اگر بدهکار قرض تو را نداد من می دهم"، احتیاط واجب آن است که به ضامن شدن او ترتیب اثر ندهند.

۲۳۱۳ کسی که انسان ضامن بدهی او می شود باید بدهکار باشد، پس اگر کسی بخواهد از دیگری قرض کند تا وقتی قرض نکرده انسان نمی تواند ضامن او شود.

۲۳۱۴ در صورتی انسان می تواند ضامن شود که طلبکار و بدهکار و جنس بدهی همه متمیز باشد یعنی مبهم یا مردد نباشد. پس اگر دو نفر از کسی طلبکار باشند و انسان بگوید: "من ضامن هستم که طلب یکی از شماها را بدهم"، چون معین نکرده که طلب کدام را بدهد، ضامن شدن او باطل است. و نیز اگر کسی از دو نفر طلبکار باشد و انسان بگوید: "من ضامن هستم که بدهی یکی از آن دو نفر را به تو بدهم"، چون معین نکرده که بدهی کدام را می دهد، ضامن شدن او باطل می باشد. و همچنین اگر کسی از دیگری مثلاً ده من گندم و ده تومان پول طلبکار باشد و انسان بگوید: "من ضامن یکی از دو طلب تو هستم" و معین نکند که ضامن گندم است یا ضامن پول، صحیح نیست.

۲۳۱۵ اگر طلبکار طلب خود را به ضامن بیخشد، ضامن نمی تواند از بدهکار چیزی بگیرد و اگر مقداری از آن را بیخشد، نمی تواند آن مقدار را مطالبه نماید.

۲۳۱۶ اگر انسان ضامن شود که بدهی کسی را بدهد نمی تواند از ضامن شدن خود برگردد.

۲۳۱۷ ضامن و طلبکار می توانند شرط کنند که هر وقت بخواهند ضامن بودن ضامن را به هم بزنند.

۲۳۱۸ هرگاه انسان در موقع ضامن شدن، بتواند طلب طلبکار را بدهد اگرچه بعد فقیر شود طلبکار نمی تواند ضامن بودن او را به هم بزند و طلب خود را از بدهکار اول مطالبه نماید و همچنین است اگر در آن موقع نتواند طلب او را بدهد ولی طلبکار بداند و به ضامن شدن او راضی شود.

۲۳۱۹ اگر انسان در موقعی که ضامن می شود نتواند طلب طلبکار را بدهد و طلبکار در آن وقت نداند و بعد ملتفت شود می تواند ضامن بودن او را به هم بزند.

۲۳۲۰ اگر کسی بدون اجازه بدهکار ضامن شود که بدهی او را بدهد نمی تواند چیزی از او بگیرد.

۲۳۲۱ اگر کسی با اجازه بدهکار ضامن شود که بدهی او را بدهد، می تواند مقداری را که ضامن شده از او مطالبه نماید. ولی اگر به جای جنسی که بدهکار بوده جنس دیگری به طلبکار او بدهد نمی تواند چیزی را که داده از او مطالبه نماید، مثلاً اگر ده من گندم بدهکار باشد و ضامن ده من برنج بدهد نمی تواند برنج را از او مطالبه نماید، اما اگر خودش راضی شود که برنج بدهد اشکال ندارد.